

Η ευλογία των Νεομαρτύρων. Οι συνθήκες που τους ανέδειξαν

[Αφιέρωμα / 1821-2021: Ανάσταση του Γένους](#)

[Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού](#)

Η ζωή, κατά τη διάρκεια της τουρκικής υποδούλωσης, είχε αναγκάσει τους Χριστιανούς και τους Τούρκους να ζουν ο ένας κοντά στον άλλον. Πολλές φορές, τα σπίτια τους βρίσκονταν στην ίδια συνοικία, τα καταστήματά τους το ένα δίπλα στο άλλο, είχαν χρηματικές συναλλαγές, συνομιλούσαν καθημερινά και ορισμένες φορές είχαν και κοινωνική συναναστροφή. Παρόλα αυτά, ο φανατισμός και η μισαλλοδοξία των Τούρκων ήταν διαρκές φαινόμενο, έτοιμο να ξεσπάσει ανά πάσα στιγμή σε βάρος των ανυπεράσπιστων Χριστιανών όταν δινόταν ευκαιρία και αφορμή.

Εκτός από τους ομαδικούς εξισλαμισμούς, που κατά περιόδους ατονούσαν, προσπάθεια εξισλαμισμού μεμονωμένων ατόμων ήταν διαρκείς. Οι ευσεβείς Μωαμεθανοί, για ανάπαυση της συνειδήσεως τους, αισθάνονταν ικανοποίηση αν κατόρθωναν να εξισλαμίσουν έστω και έναν Χριστιανό. Ο εξισλαμισμός του Χριστιανού γιορταζόταν με μεγάλη χαρά και πανηγυρικό τρόπο από τους

Τούρκους. Κατά τη μαρτυρία ξένου περιηγητή, οι Τούρκοι περιέφεραν έφιππο των αρνησίχριστο προς επίδειξιν. Ο όχλος τον συνόδευε με όπλα και ξίφη, πυροβολούσε και κραύγαζε με σκοπό να προσεγγιστούν νέοι αρνησίχριστοι. Όταν αυτός πήγαινε για την περιτομή, τα τύμπανα χτυπούσαν πανηγυρικά. Οι Χριστιανοί που παρακολουθούσαν έλεγαν για αυτούς:

«Αλίμονο και τρισαλίμονο σου άνθρωπε. Καλύτερα να μην είχες γεννηθεί. Τι κέρδισες ταλαίπωρε και έχασες την πίστη σου και κόλασες στην ψυχή σου; (Π. Θ. Πέννα, Σερραϊκά Χρονικά, τεύχος α', 1938, Αθήνα, σ. 36-37).

Πολλοί από αυτούς που πιέζονταν για να αρνηθούν τον Χριστό δεν εδέχοντο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να θανατώνονται κατόπιν φρικτών βασανιστηρίων. Αυτούς τιμά η Εκκλησία ως Μάρτυρες και επειδή μαρτύρησαν κατά τη νεότερη εποχή, σε αντιδιαστολή προς τους Μάρτυρες των πρώτων χριστιανικών αιώνων, τους ονομάζει Νεομάρτυρες.

Ο αριθμός των Νεομαρτύρων είναι άγνωστος. Όλοι οι ιστορικοί της εποχής

αναγνωρίζουν ότι είναι αδύνατον να είναι γνωστά όλα τα ονόματά τους. Το δεύτερο μισό του 17ου αιώνα, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Νεκτάριος έγραφε ότι δεν υπάρχει πόλη και τόπος που να μην έχουν χυθεί αίματα ευσεβείας. «Και μικρά παιδάκια είδαμε να δέχονται χωρίς φόβο τη μαχαίρα, υποκλίνοντας τον αυχένα, συγκαταλεγόμενοι μεταξύ των κορυφαίων Μαρτύρων και Ομολογητών» (Χρυσόστομου Παπαδόπουλου, Οι Νεομάρτυρες, Αθήναι 1922, σ. 9).

Στο τέλος του 18ου αιώνα, ο Ευγένιος Βούλγαρης, σε επιστολή του προς τον Πέτρο Κλαίρκιον με τίτλο «Περί των μετά το σχίσμα Αγίων της Ορθοδόξου Εκκλησίας και των γενομένων εν αυτώ θαυμάτων», αφού απαριθμεί τους γνωστότερους Μάρτυρες έγραφε στη συνέχεια ότι «μόνον μικρό μέρος των νεοφανών Αγίων σου παραθέτω περισσότερο ως δείγμα παρά ως λεπτομερή καταγραφή. Και αυτοί μεν ήδη ανακηρύχθηκαν Άγιοι από την Εκκλησία, για τους άλλους δε, όταν ο Κύριος θελήσει, θα γίνει φανερό το μαρτύριό τους και θα συγκαταριθμηθούν και εκείνοι στους μεγάλους Μάρτυρες». Και συνεχίζει:

«Μην θεωρείς όμως Μάρτυρες μόνον τους σφαγιασθέντας. Μάρτυρες να θεωρείς όλους εκείνους που, στο όνομα του Χριστού, έχασαν τις περιουσίες τους, ξεσπιτώθηκαν, βρέθηκαν δέσμιοι στις φυλακές, κωπηλάτες στις τριήρεις, εργάτες στα λατομεία και στα μεταλλεία, φτάνοντας σε μεγάλη ηλικία χωρίς ούτε μία ημέρα να λείπει από πάνω τους ο άγριος τύραννος, ο οποίος διαρκώς γέμιζε πληγές στο κορμί τους με μαστίγια και μύρια βάσανα υπέμειναν, μέχρις ότου, παραμένοντας στην ορθόδοξη πίστη, εκπνεύσουν» (Ο.π. σ. 10)..

Αρκετοί κατάλογοι νεομαρτύρων δημοσιεύτηκαν, περιέχοντας διαφορετικό αριθμό Νεομαρτύρων, όχι πάντως πάνω από 13 ονόματα.

Κατά τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, όλοι οι Χριστιανοί που τελούν κάτω από το ζυγό της δουλείας πρέπει να χαρακτηρίζονται ως Μάρτυρες. Όλους αυτούς παρουσιάζει ο άγιος Νικόδημος να ακούνε τους Νεομάρτυρες να τους αποκαλούν «αδέλφια αγαπητά». Και τους αναφέρει να λένε στη συνέχεια:

«Πάρτε από μας παράδειγμα υπομονής στις θλίψεις όπου και εσείς δοκιμάζετε. Εμείς, για να υπομείνουμε με ανδρεία δια τον Χριστόν τις πιέσεις των απίστων, υποστήκαμε μαρτύρια, αλλά κληρονομήσαμε την αιώνια Βασιλεία και συναριθμηστήκαμε με τους παλιούς καιγενναίους Μάρτυρες. Και εσείς, εάν υπομείνετε με ευχαρίστηση για το όνομα του Χριστού τους ξυλοδαρμούς, τις φυλακές, τις αλυσίδες, τις αγγαρείες και όλα τα άλλα βάσανα που σας κάνουν αυτοί που τώρα κυβερνούν, να είστε βέβαιοι πως θα συγκαταριθμηθείτε ως Μάρτυρες κοντά στο Θεό μαζί μας» (Νέο Μαρτυρολόγιο, σ. 14).

Από τις καταγραφές Νεομαρτύρων, συμπεραίνουμε πως κατά τη διάρκεια του 15ου αιώνα δεν έγιναν προσπάθειες ατομικών εξισλαμισμών, εξαιτίας των πολυάριθμων ομαδικών. Η ατομικοί εξισλαμισμοί και κατά συνέπεια οι αναδείξεις Νεομαρτύρων, αυξάνουν κατά τον 16ο και 17ο αιώνα με αποκορύφωμα τον 18ο.

Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης έλαβε πολλές πληροφορίες περί των Νεομαρτύρων από διηγήσεις που άκουσε στο Άγιον Όρος, καθώς πολλοί, προ του μαρτυρίου τους, έζησαν εκεί.

<https://bit.ly/3HqKUgr>